

1913. — Tovariš Mešiček je opravil hyale vredno delo, ko je spisal to knjižico, ki je izšla sedaj že v tretji izdaji, kar je na našem znanstveno - knjižnem polju pač jako redek dogodek. — Prvi del obsega zemljepisni opis Štajerske, v drugem delu so zbrani statistični podatki, tretji del govori o Avstrijsko - ogrski monarhiji, v četrtem delu pa čitamo črtice iz štajerske zgodovine. Dovolj snovi, lepo izbrane in obdelane, na majhnem prostoru. Knjižica bo torej popolnoma služila svojemu namenu. A ni treba, da ostane samo doma na Štajerskem, razširi naj se tudi po ostalih slovenskih deželah, oziroma šolah, kjer jo bo mladina s pridom čitala. — Namenu knjižice odgovarja tudi jezik, izražanje je preprosto in umljivo. Ali je prav Štajer (str. 3) ali Štajersko? Železnica drži (str. 33), ne vodi (str. 32). In nekaj drugih malenkosti. Tudi interpunkcija ni povsem točna. Toda to bi bila naloga korektora, zato pa ne iščimo dlake v jajcu! — Knjižico na vse strani toplo priporočamo!

Gl.
»Glasbena Matica« v Ljubljani pripravlja velik koncert v praznino spomina slovenskih skladateljev br. dr. Benjamina in dr. Gustava Ivavica. — Koncert se vrši v nedeljo dne 14. decembra. — Ta koncert bo za slovensko glasbo zgodovinskega pomena, ker bo pokazal zasluge obeh bratov Ivavcev za razvoj slovenske glasbe v zadnjih 60. letih.

Kosi Anton, Božidar Flegerič. (Življenjepis in pesmi). Naš marljivi tovariš A. Kosi, nadučitelj v Središču na Štajerskem, je izdal knjižico pod gorenjim naslovom, in to o priliki letošnjega odkritja spominske plošče Flegeričeve in njegovega nagrobnika. Štajerski učitelji ob Dravi in Muri so dobro poznali pokojnega Flegeriča; že zato jih bo zanimalo kaj več zvedeti o tem zanimivem možu in čitati njegove pesmi, ki so bile doslej nepristopne. — Knjižica stane s poštnino vred 50 h, ki jih je poslali na naslov avtorjev. Čisti dobiček pojde za nagrobnik.

Popotnik objavlja v svoji 11. številki to vsebino: 1. Pav. Flere: Začetni pouk v delovni šoli. 2. Makso Pirnat: Vzgoja čustva in volje. (Konec.) 3. Ana Pfeifer: Povest s pesmicami, ali kako smo ponovili šolske pesmi. 4. Evgen Sajovic: Učna osnova in inštrukcija za pouk telovadbe in odredba o prirejanju mladinskih iger na gimnazijah (vseh tipov) in na realnih šolah. (Dolge.) 5. Književno poročilo: Ocene. Novosti. 6. Razgled: Pedagoški paberki. Šolska higijena. Skrb za obrambo mladine. Šolske in učiteljske vesti. Srednje in višješolski vestnik. Inostransko šolstvo. Prosvetna kronika. Razne vesti. Mala poročila. — upravnistvo pravi: »Tej številki so priložene pošne nakaznice. Prosimo, blagovolite se jih takoj poslužiti, kakaj 12. številko ustavimo vsem onim, ki so naročnino za delj na dolgu. Po eni strani ubijajo »Popotnika« naši nasprotniki, po drugi pa lastni pristaši z neplačano naročnino. Komur je mar obstoj edinega slovenskega pedagoškega lista, naj zastavi vse moči, da se list širi in tudi — plačuje.« — Uvažujte te besede!

Srednješolski vestnik.

† Srednje šole v Zadru zaprte. V mestu Zadru so zavoljo škrlatinke zatvorili vse srednje šole.

† Novi predpisi za izpite telovadnih učiteljev na srednjih šolah. Naučno ministrstvo je izdalo nove strožje predpise za izpite kandidatov za telovadni pouk na srednjih šolah. Ti novi predpisi bodo imeli za posledico tudi izpolnitev dvehletnih učnih tečajev za telovadne učitelje na univerzah. Poleg dosedanjih predmetov: metodike, telovadnega in plavalnega pouka, teorije in sistematske telovadbe, kakor tudi telovadne zgodovine in literature borenja in drugih telovadnih vaj se bo v bodoče zahtevalo pri izpiti za telovadne učitelje temeljne nauke anatomije in fiziologije človeka, telesno vzgojo (dietetiko in higieno telesnih vaj v raznih življenjskih dobah), kakor tudi znanje o prvi pomoči pri nezgodah. K izkušnji se sme dustiti samo kandidat v starosti od 22 do največ 30 let, ki imajo popolno telesno sposobnost za telovadnega učitelja, zrelostno izpričevalo kake srednje šole (učiteljske) in ki so obiskovali dvehletni tečaj za telovadne učitelje. Zahteva se tudi obisk kakega kolegija o pedagogiki, o fiziologiji, kakor tudi o šolski higieni (higienični pedagogiki) in izpričevalo o kolokvijih v teh predmetih. Zahteva se nadalje tudi obisk kakega plavalnega tečaja. Aprobacija pri izpitu usposoblja kandidate za učna mesta na deških srednjih šolah, na moških in ženskih učiteljskih ter za ženske kandidatkinje za učna mesta na dekliških srednjih šolah (dekliških licejih) in ženskih učiteljskih. Taksa za telovadni izpit znaša 30 K, za ostale usposobljenostne izpite 25 K.

Politiški pregled.

* **Službena pragmatika in uradništvo.** Deputacija tržaškega uradništva je bila pri notranjem ministru Heinoldu, da mu priporoči uvedbo uradniške službene pragmatike in pa uvedbo pristaniške doklade. Potem je bila deputacija sprejeta tudi od vodje finančnega ministrstva. Oba sta se jako zanimala za zadevo. V dunajskih parlamentarnih krogih se je govorilo, da se v Trstu pripravlja splošen štrajk uradništva in z njim solidarnega delavstva, ako vlada ne ugodno kmalu zahtevam uradnikom. Kakor se zdi, pa je vlada odločena, da čimprej uvede službeno pragmatiko.

* **Avstrijski dolg.** Dolg Avstrije brez Ogrske znaša 12.471.149.502 K. Še neplačane obresti 493.288.931 K. — V letu 1912 se je dolg povečal za 230.477.278 K.

* **Srbski državni dolg.** Meseca oktobra letos je Srbija odplačala državnega dolga 20.145.050 dinarjev. Monopolski dohodki so pa znašali ta mesec 35 milijonov 256.792 dinarjev.

Slovenska Šolska Matica.

Publikacije za l. 1913 bodo izšle meseca decembra. Tri knjige so že dotiskane in tudi letopiš bo kmalu gotov; zato prosimo p. i. gg. poverjenike, da se požurijo s pobiranjem naročnin, da nam bo mogoče sestaviti imenik članov. Na Kranjskem nam primanjkujejo te poverjeniški okrajci: Črnomelj, Metlika. — Sodražica. — Kranj, Škofja Loka, Poljanska dolina, Selška dolina. — Krški okraj. — Ljubljanska okolica. — Logatec (Cerknica, Lož). — Novomesto. — Ilirska Bistrica, Vipava. — Na Štajerskem: Celjska okolica. — Gornji grad. — Kozje. Laško (desni savinjski breg). — Sv. Lenart. — Marenberk. — Maribor (deloma). — Mariborska okolica (desni Dravski breg). — Ormož. — Slovenska Bistrica. — Na Goriškem: Bovec. — V Istri: okraj Koper; Kastav (inesto); Kastav (okraj); Kvarnerski otoki. — P. n. poverjenike imenovanih okrajev najvljudneje prosimo, da nam pošljejo imenik in članarino najkasneje do 5. decembra. Odbor.

Kranjske vesti.

Kmetijska šola na Grmu priredi za mladeniče, ki se hočejo praktično izvežbati v obrezovanju in oskrbovanju dreves, v cepljenju in gojitvi dreves v drevesnici itd., praktični sadlarski tečaj, ki bo trajal od 15. januarja do 15. maja 1914. V ta tečaj se sprejme 6 učencev v starosti od 16 let naprej. Sadlarski vajenci dobe brezplačno hrano in stanovanje in v denariju po 10 K nagrade na mesec. Nekolkovane prošnje, ki jim je priložiti izpustnico ljudske šole, krstni list ali pa domovnico, je vložiti na raznatelstvo kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija — Kranjsko) do 14. decembra 1913.

— **Nova šola.** Deželni šolski svet je sporazumno z deželnim odborom sklenil, da se ustanovi za občino Zazur v vrhniškem okraju in za hiši št. 28 in 29 v Smrečju nova enorazrednica v Zazurju. V to svrhu sistemizirajo tudi novo učno mesto.

— **Ljudsko šolstvo.** Na mesto obolenega učitelja Andreja Pogačarja je imenovan za suplent na deški ljudski šoli v Kamniku Maks Juvan, bivši suplent v Komendi. — Abs. učit. kandidatinja Berta Maroltova je imenovana za pomožno učiteljico na petrazredni zasebni dekliški ljudski šoli »Mladika« v Ljubljani. — Za suplentino v Hrušici je imenovana namesto obolele učiteljice Marije Kraljeve bivša provizorična učiteljica v Borovnici Albertina Bajdičeva, na njeno mesto pa pride v Borovnico absolvirana kandidatinja Marija Petričeva. Za suplentino v Dobrovi je imenovana namesto obolelega nadučitelja Franca Fabina absolvirana kandidatinja Kristina Rogarjeva. — V brezplačno prakso je vstopila na četrti mestni slovenski deški šoli v Ljubljani absolvirana kandidatinja Josipina Likozarjeva. Za provizorično učiteljico v Ribnici je imenovana absolvirana učiteljska kandidatinja Josipina Obermanova.

Štajerske vesti.

— **Razdelitev draginjske doklade štajerskemu učiteljstvu.** — V zadnji številki »Učit. Tovariša« smo čitali, da se odborniki štajerskega Lehrerbunda na odborovi seji, ki se je vršila 3. novembra t. l. v Gradcu ob polnoštevni udeležbi vseh odbornikov — navzoči so bili tudi vsi štirje slovenski odborniki — glede ključa, po katerem naj bi se naj razdelila draginjska doklada, niso mogli zediniti. Kocka glede določitve ključa za razdelitev draginjske doklade za leto 1914 pade šele na prihod-

nji seji štajerskega Lehrerbunda, ki se vrši v par dneh. Kakor govore, pa prideta takrat v poštev in pretres le dva ključa, ki sta bila predlagana od dveh nemških tovarišev Gradčanov, in sicer od tovarišev Melzerja in Otterja. Nad vse zanimiv pa je bil na zadnji seji Lehrerbunda trenutek, ko so po razglasitvi predloga tovariša Melzerja vstali vsi zastopniki štajerskega slovenskega učiteljstva ter izjavili, da se ključ, ki ga imajo ti predlagati po naročilu vsega štajerskega slovenskega učiteljstva, ujema skoro povsem s ključem tovariša Melzerja. Po ključu tovariša Melzerja bi baje dobila vsaka učna oseba kot draginjsko doklado 40 % od difference njenih dosedanjih skupnih službenih dohodkov in istih dohodkov, katere bi imela danes vsaka učna oseba, ako bi bil danes neveljaven svoj čas od štajerskega deželnega odbora sporazumno s štajerskim Lehrerbundom izdelan plačilni načrt. Po ključu tovariša Otterja pa bi se naj draginjska doklada za leto 1914 baje razdelila nekako tako, kakor se je razdelila ona za leto 1913. — Razen teh dveh ključev je bilo predloženih še več drugih, ki pa so šli v — koš. — Ta dva ključa sta bila torej ocenjena kot najboljša.

Deželna šolska oblast pričakuje gotovo od učiteljstva ključ, po katerem bi se izvršila razdelitev draginjske doklade na preprost način, brez mnoge računanja, deželna šolska oblast pričakuje od učiteljstva ključ, ki bo odločno in naravnost povedal vsoto, koliko dobe kot draginjsko doklado n. pr. učiteljice ženskih ročnih del, definitivni samski učitelji itd. In takšen ključ je predlagalo Učiteljsko društvo za ormoški okraj na odborovi seji »Zveze štajerskega slovenskega učiteljstva«, ki se je vršila dne 1. novembra t. l. v Celju. Ker je ključ precej zanimiv in bi utegnil zadovoljiti pretežno večino učnih oseb, naj ga tu navedemo. V koliko skupin v kakšne skupine so razvrščene vse učne osebe, z ozirom na razdelitev draginjske doklade in koliko bi po tem ključu dobila draginjske doklade vsaka učna oseba, kaže naslednja razpredelba:

Skupina	Učne osebe	Draginjska doklada
1	učiteljice ženskih ročnih del	100 K
2	provizorični učitelji in provizorične učiteljice	150 K
3	omozene definitivne učiteljice	200 K
4	samski definitivni učitelji in samske definitivne učiteljice	300 K
5	oženjene definitivne moške učne moči, definitivni učitelji vdovci, definitivne učiteljice vdove	500 do 600 K

Ker pa so potrebščine onih, ki so že več let oženjeni ali vdovci, in potrebščine samskih moških učnih oseb neovrgljivo večje od potrebščin onih, ki so manj časa oženjeni ali vdovci, oziroma od potrebščin ženskih samskih oseb, bi bila priporočljivejša naslednja razdelitev draginjske doklade:

Skupina	Učne osebe	Draginjska doklada
1	učiteljice ženskih ročnih del	80 K
2	provizorične učiteljice	120 K
3	provizorični učitelji	150 K
4	omozene definitivne učiteljice	180 K
5	samske definitivne učiteljice	260 K
6	samski definitivni učitelji	340 K
7	oženjene definitivne moške učne moči, definitivni učitelji vdovci, definitivne učiteljice vdove, katerim vsem še do 1. januarja 1914 od dneva poroke ni preteklo 10 let	400 K
8	oženjene definitivne moške učne moči, definitivni učitelji vdovci, definitivne učiteljice vdove, katerim vsem je od dneva poroke do 1. januarja 1914 preteklo več nego 10 let	700 do 800 K

Po tej razdelitvi bi bile draginjske doklade deležne vse učne osebe brez izjeme in brez ozira na krajevni razred šole, na kateri službujejo po stanju 1. januarja 1914. — Ali bi ne bilo umestno, da bi vse učiteljstvo, osobito pa slovenski odborniki štajerskega Lehrerbunda o tem ključu razmišljevali in svoja tozadev-

na mnenja poslali pred odločitvijo štajerskega Lehrerbunda, torej takoj ali naravnost predsedniku Zveze in podpredsedniku štajerskega Lehrerbunda, tovarišu J. Rajšpu, nadučitelju v Ormožu, ali pa vodstvu Lehrerbunda v Gradcu? *

Splošni vestnik.

Slovenskemu učiteljstvu in mladino-ljubom sploh. Društvo »Branibor« je izdalo z velikanskimi žrtvami 11. letnik koledarčka slovenski mladini (za leto 1914). Koledarček je po obliki in vsebini mnogo popolnejši kot je bil 1. letnik. Oziralo se je tudi na praktično stran, ter ima koledarček poleg zanimive vsebine tudi imenik součencev, urnik in beležnike. Cena mu je ostala neznatna 20 h, s pošto 25 h, pri večjili naročbah je plačati le poštnino. Kje je vzrok, da letos prihaja tako malo naročil? Niti ena tretjina še ni naročenih. Napravite vendar mladini veliko veselje in jo pomagajte utrjevati v narodni zavesti! Nemški učitelji in razumniki kar krošnjarijo s svojimi strupenimi koledarčki tudi med našo mladino.

Razgled po šolskem svetu.

— **Roseggerjevo počestčenje po dunajskem učiteljstvu.** Štajerski nemški pesnik Peter Rosegger je praznoval 31. julija t. l. svojo sedemdesetletnico. — Tem povodom ga je dunajsko učiteljstvo počastilo v znak hvaležnosti za njegovo delovanje v prilog nabiranja milijonov kron v svrhu nemškega šolskega društva ter mu poklonilo lepo in drago darilo. — Predlog za počestčenje je izprožila v dunajskem učiteljstvu pisateljica in učiteljica francoščine Terezija Schaferjeva; izvršil je pa to delo učiteljski odbor, broječ 21 udov z načelnikom H. Lannerjem, meščanskošolskim ravnateljem. — Udanostno addresso na Roseggerja je podpisal 6543 učiteljev in učiteljic. Ker broji Dunaj 21 okrajev, je vsak okraj posebe oddal svojo spominsko mapo v lepo umetno izdelani kaseti, ki jo nosi elegantna mizica iz palisanderskega lesa. — Podpisane pole so z okraski olepsane. Besedilo adrese je spisal učitelj Rudolf Hawel, in nadučitelj Anton Malinski jo je kaligrafično utvoril. — Pokrov umetne omare krasi pesničkovo ime »Dr. Peter Rosegger« in ime daritelja »Die Wiener Lehrerschaft« (Dunajsko učiteljstvo). Letnice 1843—1913 venča lavorov venec, izrezljan po navodilu učitelja-akademičnega slikarja Vinka Hawličke, predstavljajoč »Dunaj, videvan od Nussberga«. (»Wien vom Nussberg aus gesehen.«) Izrezljana je tudi »Roseggerjeva gozdna šola« (»Roseggers Waldschule«). Umetno omarico in mizo je napravila dunajska tvornica tvrdka F. W. Papke. Lepo darilo je Rosegerja in njegovo obitelj veselo presenetilo. Roseggerjeva hčerka Anka je pisala oduševljeno pismo odborovemu načelniku ravnatelju Lannerju, v katerem izjavlja, da je kasetna miza in vse drugo najdragocenejše in najumetnejše darilo, ki ga je njen oče prejel za sedemdesetletnico. Pesniku Roseggerju je v dan jubileja poklonila to darilo dunajska učenka, ki je njegova vnukinja, v imenu dunajskega učiteljstva. — Rosegger je tem povodom poslal načelniku učiteljskega odbora sledeče pismo: »Hochgeehrte Herren! — Ich kann nicht sagen, wie sehr die grossartige Huldigung der Lehrerschaft Wiens mich bewegt. Von der Wucht all der Ehrungen fast zerdrückt, vermag ich nichts zu sagen als Dank, innigen Dank. — Sowie Euer Baustein für den Deutschen Schulverein einen Segen in die Zukunft trägt, so wird die fürstlich prachtvolle Ehrengabe meinen Nachkommen eines der wertvollsten Denkmale sein, wie sehr der alte Peter Rosegger die Volksschullehrer geschätzt, geliebt hat und wie überreich sie es ihm vergolten haben. — Weil es nicht möglich ist, den 6000 Lehrern und Lehrerinnen besonders die Hand zu drücken mit Ehrerbietung, so fasse ich hier meinen Dank

* Po informacijah, ki jih je dobilo v tej zadevi uradništvo, je ta ključ za razdelitev draginjske doklade med štajersko učiteljstvo predložil nadučitelj tov. Ivan Zolnir Ormoškemu učiteljskemu društvu, ki ga je v svoji odborovi seji dne 31. okt. t. l. sprejelo. V odborovi seji Zveze slovenskih štajerskih učiteljev, ki se je vršila dne 1. novembra t. l. v Celju, pa je bil ta ključ odklonjen, pač največ zaradi tega, ker bi po njem ostal še nadalje razloček med krajevnimi razredi, čemur se slovensko štajersko učiteljstvo najbolj protivi. Katero direktivo so v tem oziru od štajerske Zveze dobili slovenski odborniki štajerskega Lehrerbunda, je bilo objavljeno že v 45. številki »Učit. Tovariša«. Organizirano slovensko štajersko učiteljstvo je torej v tem oziru izreklo svojo sodbo in je za zdaj vsak nadaljni nasvet v tem oziru odveč. Uredn.